

отже, мають вплив і на забезпечення їхнього розвитку.

Якщо регіони традиційно вважаються стратегічним середовищем для «розумної спеціалізації», то інституційно-інноваційний розвиток громад може бути результатом діяльності як приватного, так і публічного секторів, які прагнуть встановити пріоритетні програми та правила, сприяють і спрямовують регіональні та національні інновації відповідно до глобальних правил економіки, що необхідно враховувати при виробленні державної регіональної політики.

Список використаних джерел:

1. Mykolaichuk M., Kuspliak H., Kuspliak I. (2022). Sustainable Development and Tools for Stimulating the Achievement of its goals at the local level. *THEORETICAL AND APPLIED ISSUES OF STATE-BUILDING*. Issue 27. 116-127pp. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb272022276521>
2. Смець В.В. Економічний розвиток у повоєнний період в Україні: регіональний та місцевий аспекти. *Економіка та держава*. 2022. №5. С. 68-72. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.68
3. Blakely Edward J., Leigh Nancey G. (2013). *Planning Local Economic Development: Theory and Practice*. Fifth edition. Sage Publication. Inc. 536 pages.
4. Hermansons Z. (2018). Job places in local economy - role of municipalities in light of the EU competitiveness: Background report. URL: <https://ec.europa.eu/>
5. Karpinska, H., & Tsynalievskia, I. (2023). Institutional efficiency as an imperative of the post-war innovation development of territorial and economic systems in Ukraine. *Economic Innovations*, 25(2(87)), 27-38. DOI: [https://doi.org/https://doi.org/10.31520/ei.2023.25.2\(87\).27-38](https://doi.org/https://doi.org/10.31520/ei.2023.25.2(87).27-38)

О.В. Гагарінов, доктор філософії,
амбасадор Фонду Родина Богдана Гаврилишина
*Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця*

ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ХАРАКТЕРИСТИК СВІТУ ДІЯЛЬНОСТІ ШТУЧНО СТВОРЕНИХ ЛЮДИНОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Нестабільність соціально-економічних процесів діяльності - це природне явище. Якщо виходити з теоретичної позиції, то абсолютна стабільність дозволяє досягти стану абсолютної рівноваги, проте на практиці це буде означити відсутність ознак життєдіяльності будь якої системи, тобто настання смерті. Вивчаючи питання нестабільності зовнішнього середовища діяльності суб'єктів соціально-економічних відносин, зокрема

підприємств, оцінюючи її рівень та розробляючи управлінські стратегії з урахуванням рівня нестабільності та ключових факторів в основі, необхідно розуміти основні концептуальні засади характеристик світу, в якому відбувається створення, організація функціонування та управління цима суб'єктами. Не дивлячись на рівень нестабільності та набір основних факторів, які знаходяться в її основі, суб'єктам господарювання життєво необхідно досягати стану динамічної рівноваги.

Основні концепції характеристик світу та їх еволюція, в якому всі суб'єкти соціально-економічної діяльності функціонують і розвиваються, в тому числі підприємства, наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Основні концепції характеристик світу діяльності штучно створених людиною організаційних систем та їх еволюція

№ п/п	Назва концепції	Розшифровка абревіатури назви концепції	Період виникнення	Автор концепції
1.	SPOD – світ	<i>steady</i> – стійкість; <i>predictable</i> – передбачуваність; <i>ordinary</i> – простота; <i>definite</i> – визначеність.	1950-ті рр.	-
2.	VUCA – світ	<i>volatility</i> – нестабільний; <i>uncertainty</i> – невизначений; <i>complexity</i> – складний; <i>ambiguity</i> – неоднозначний.	початок 1990-х	військові США
3.	BANI – світ	<i>brittle</i> – крихкість; <i>anxious</i> – тривожність; <i>nonlinear</i> – нелінійність; <i>incomprehensible</i> – незбагненність.	2020 р.	футуролог Жамі Кассіо
4.	SHIVA – світ	<i>split</i> – розщеплений, роздріблений; <i>horrible</i> – жахливий; <i>inconceivable</i> – немислимий, незбагнений; <i>vicious</i> – нещадний; <i>arasing</i> – той, що зароджується.	2022 р.	Марк Розін

Джерело: складено автором за [1-3]

Отже виходячи з таблиці можна зрозуміти глибину та складність змін, що відбуваються з 1950-х рр. по сьогодні, а період виникнення останніх двох концепцій говорить про

прискорення цих змін, які протікають у часі, з точки зору його лінійного та загальноприйнятого розуміння. Перші три концепції широко описані у літературі, зокрему у [1-2]. Зосередимо свою увагу на останній. Виходячи з нею, з позиції менеджменту, можна говорити про те, що звичні моделі більше не працюють, а горизонт планування короткостроковий. Ми увійшли у фазу практично перманентної тривожності, як супутника життєдіяльності, і це шкодить прийняттю ефективних управлінських рішень. Відбувається подальша втрата впевненості, що те, чи інакше рішення призведе до бажаного результату, прогнозування все частіше вважається недоцільним. Стає все менш можливим зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки між подіями, все більше діє принцип казуальності. Проте після кризових явищ, дотичних до концепції “чорних лебедів” Насіма Талеба [4], світ повен відродитися, ринки товарів та послуг принципово зміняться. Затребуваними будуть ті, хто найшвидше адаптується до нових умов та правил гри.

Виходячи з цього слід звернутися до фундаментальних засад створеного світу. Все ж таки причинно-наслідковий зв'язок продовжить існувати, і, якщо ми не здатні його зрозуміти - це не означає, що його немає. На ряду з розвитком адаптивних здібностей, резильєнтності, гнучкості організаційних моделей тощо, слід зрозуміти що в основі всіх процесів, які вже стали слідством і породжують нові виклики, знаходиться людина, в першу чергу яка є елементом систем управління організацій та приймає рішення, наслідки яких та вплив розповсюджуються на багатьох. І саме від культури, як способу/образу її життєдіяльності (система цінностей, норм, установок, звичаїв та традицій, що склалася в ході історичного розвитку та впливає на всі аспекти індивідуальної та групової поведінки [5]), залежить успішність виживання та подальшого функціонування, а можливо і розвитку, у світі, характеристика якого перманентно та пришвидшено змінюється.

Список використаних джерел:

1. Чалюк О. Ю. Глобальний соціально-економічний розвиток в умовах VUCA, SPOD, DEST ТА BANI СВІТУ. *Економіка та суспільство*. Вип. № 36, 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-21>

2. Медведєва О. М. Управління проєктами у сучасному BANI - світі / Медведєва О. М., Россошанська О.В., Рач В.А. // Матеріали конференції. К.: КНУБА, 2023. С. 169-175. URL:<https://library.krok.edu.ua/>

media/library/category/materiali-konferentsij/rach_0014.pdf

3. Шаленна А. Як жити в нестабільному світі. URL: <https://shalenna.pro/yak-zhyty-v-nestabilnomu-sviti/>

4. Taleb N. N. The Black Swan: The Impact of the Highly Improbable // The New York Times. April 22, 2007. URL: <https://www.nytimes.com/2007/04/22/books/chapters/0422-1st-tale.html>

5. Haharinov O. Cultural Phenomenon as the Basic Factor of Systemic Competitiveness of Organizations or New Paradigm of Humanity Development / Haharinov O., Kobzev P., Kotliar A. // LAP LAMBERT Academic Publishing, 2014. 66 p.

Д.О. Грабовський, к.е.н., докторант
Рівненський державний гуманітарний університет

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Процес формування державної підтримки аграрного сектору є основним джерелом забезпечення сталого розвитку національної економіки. Ефективна державна політика сприяє підвищенню продуктивності, конкурентоспроможності аграрного виробництва, що є важливими складовими продовольчої безпеки країни. Також важливу роль відіграють політичні заходи, включаючи податкові пільги, регулювання цін на продукцію та підтримку експорту аграрної продукції. Окрім фінансових і політичних інструментів, держава може надавати консультаційні та освітні послуги, які сприяють підвищенню кваліфікації фермерів та впровадженню передових аграрних технологій. Розвиток системи наукових досліджень та інновацій в аграрному секторі також є важливим напрямом державної підтримки. Важливим аспектом є адаптація державної політики до сучасних викликів, таких як зміна клімату, глобалізація ринків та зростання населення. Це вимагає комплексного підходу до формування державної підтримки, який враховує економічні, соціальні та екологічні фактори. В цілому, формування ефективної системи державної підтримки аграрного сектору є необхідною умовою для забезпечення сталого розвитку сільського господарства, підвищення якості життя населення та зміцнення економічної стабільності країни.

Державна підтримка може включати фінансові інструменти, такі як субсидії, гранти та кредити на вигідних умовах, що